

Лідія Біленкова
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
та методики початкової освіти
Чернівецького національного
університету ім. Ю. Федьковича
Україна
l.bilenkova@chnu.edu.ua

Lidiia Bilenkova
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Yurii Fedkovych Chernivtsi National University
Ukraine
l.bilenkova@chnu.edu.ua

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В ПРИШКІЛЬНИХ
ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ**

**MODERN APPROACHES IN PREPARING A FUTURE PRIMARY
SCHOOL TEACHER TO WORK IN SCHOOL HEALTH CAMPS**

Сучасний суспільно-політичний, економічний, освітянський простір нашої країни складний та різноманітний, тому вимагає від закладів вищої освіти у підготовці майбутніх вчителів початкової школи відмови від шаблонного мислення, швидкої, динамічної орієнтації та реакції на нові обставини, рухливого, критичного мислення та творчого активного підходу в розв'язанні фахових завдань, особливо у здійсненні виховної роботи майбутніми педагогами в пришкільних оздоровчих таборах.

Творчі та ініціативні уміння майбутнього вчителя початкової школи, трактуються сьогодні як одні зі основних здатностей у процесі підготовки до професійної діяльності, а особливо, до роботи в таборах з денним перебуванням. Аналіз наукових досліджень засвідчує, що в галузі педагогічної науки приділяється значна увага питанням фахової підготовки майбутнього вчителя, в тому числі і до здійснення виховної роботи. Зокрема, проблематика формування загально-педагогічних вмінь майбутніх педагогів розкрита в працях таких вчених, як: О.Антонова, В.Бондарь, С.Гончаренко,

В.Кан-Калик, Н.Кузьміна, М.Левківський, О.Онищук, О.Пометун, О.Савченко, Л.Хомич. Концептуальні основи професійної підготовки майбутніх вчителів до виховної діяльності означено в дослідженнях О.Волошенко, Н.Дудніченко, І.Зязюна, Н.Кічук, Н.Максименко, О.Приходько, С.Сисоєвої та ін. Розвитку творчої особистості майбутнього вчителя в процесі вузівської фахової підготовки присвячені наукові дослідження Т.Волобуєва, А. Гончарук, П.Перепелиці, В.Рибалки, С.Сисоєвої та ін. Незважаючи на означені вище результати досліджень, проблема підготовки майбутнього вчителя початкової школи до здійснення роботи в пришкільних оздоровчих таборах у сучасних умовах окреслена недостатньо і вимагає вдосконалення теоретико-змістового та методичного напрямку із врахуванням сучасних вимог, що засвідчує її актуальність.

Процес підготовки майбутнього вчителя початкової школи до здійснення фахової діяльності визначається вченими як розвиток педагогічної спрямованості майбутнього педагога в цілому, враховуючи структуру його діяльності. Науковці визначають сукупність основних педагогічних здібностей, що входять до «професіограми» майбутнього вчителя початкової школи. Включаючи до базових функцій у здійсненні педагогічної діяльності такі компоненти: організаційний, гностичний, конструктивний, комунікативний. До прикладу дослідниця Н.Кузьміна переконливо доводить що дані функції здійснюються через комплекс педагогічних здібностей майбутнього вчителя. Тобто, психолого-педагогічні передумови успішної педагогічної діяльності, на її думку, «залежать від рівня сформованості відповідних здібностей, що виявляється у глибині, різнобічності інформації, яку вчитель може одержати про особливості розвитку дітей і відповідно до яких швидко перебудувати свою діяльність» [1].

В умовах здійснення виховної роботи в пришкільному оздоровчому таборі реалізація педагогічних здібностей має неабияке значення. Адже майбутньому вчителю початкової школи, у статусі вожатого, потрібно вміти

віднайти «зону найближчого дотику» до дитини молодшого шкільного віку в канікулярний період з метою ефективної організації оздоровлення, цікавого відпочинку, реалізації «розумного дозвілля», задоволення потреб, розвитку здібностей та талантів. Тому серед різноманітних напрямів підготовки майбутніх педагогів до організації виховної роботи в закладах освіти важливе місце займає підготовка до роботи в таборах з денним перебуванням на базах закладів загальної середньої освіти.

Наприклад, на кафедрі педагогіки та методики початкової освіти, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у підготовці майбутнього вчителя початкової школи включена дисципліна «Робота вчителя в пришкільних оздоровчих таборах» для студентів 2 курсу спеціальності «Початкова освіта», що має належне місце в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців. Даний курс є своєрідною підготовкою до двотижневої педагогічної виховної та практики в пришкільних таборах (Частина II), що сприяє активному включенню майбутніх учителів початкової школи у вирішення дидактичних проблем базових пришкільних оздоровчих таборів у статусі вожатого/вихователя загону. Дана практична підготовка майбутніх педагогів створює, по суті, перші самостійні кроки в житті майбутнього вчителя початкової школи у статусі вожатого, що потребує мобілізації та актуалізації всіх здобутих у закладі вищої освіти психолого-педагогічних знань, умінь, навичок, конкретно-предметних компетентностей, особистісної відповідальності та особливої добросовісності у виконанні функціональних обов'язків вожатого. Тому підготовка до даного виду педагогічної практики повинна носити системний характер. Компоненти системної підготовки майбутніх вчителів початкової школи до роботи з дітьми молодшого шкільного віку в літній канікулярний період визначаються пререквізитами: «Вступ до спеціальності», «Теорія та методика виховної роботи», «Педагогічна виховна та практика в пришкільних оздоровчих таборах (Частина I)», «Робота вчителя в пришкільних оздоровчих таборах» у теоретико-практичній підготовці;

практичною підготовкою під час занять з спецкурсу «Робота вчителя в пришкільних оздоровчих таборах» (сюжетно-рольові, рухливі, дидактичні ігри, нетрадиційні форми виховного впливу, проведення інструктивно-методичного інструктажу); чітко продуманим змістом педагогічної практики та модеруючим керівництвом нею; своєчасним та глибоким аналізом узагальнених результатів літньої пришкільної педагогічної практики.

За переконаннями О.Савченко, у підготовці майбутнього педагога до здійснення виховної діяльності, потрібно розвивати «стійкі загальні та специфічні риси, що забезпечують повноцінне виконання ним своїх професійних функцій та обов'язків» [2].

Таким чином, за переконаннями вчених, особистісно-професійна характеристика майбутнього учителя визначається: усвідомленням моделі педагогічного фаху, пов'язаних з майбутньою вчительською професією норм і правил, формуванням педагогічного «кредо», усвідомленням концептуальних основ вчительської праці, ідентифікації: співставленням свого професійного «Я» з еталоном (ідеалом), оцінюванням себе стосовно інших референтних фахівців, розвитком адекватної самооцінки, педагогічної ерудиції, педагогічного мислення, здатності до педагогічної імпровізації, що є необхідною умовою роботи з дітьми в умовах пришкільного оздоровчого табору, оптимізму, ініціативності, рефлексії.

Беручи за основу проаналізовані особистісно-професійні характеристики, означимо основні структурні компоненти підготовки майбутніх вчителів до роботи в таборах з денним перебуванням: фахові психолого-педагогічні знання; професійно-педагогічні вміння; фахові психологічні позиції, мотиваційні установки, особистісні якості, розвиток творчих здібностей, що забезпечать оволодіння професійними компетентностями.

Отже, сучасні підходи у підготовці майбутнього вчителя початкової школи до роботи в пришкільних оздоровчих таборах реалізуються у системній підготовці майбутнього фахівця враховуючи всі структурні

компоненти (психолого-педагогічні знання, фахові вміння, мотиваційні установки, особистісні якості, творчі здібності, професійні компетентності, конкретно-предметна теоретико-практична підготовка) з метою формування готовності до здійснення роботи в пришкільних оздоровчих таборах.

Література:

1. Кузьмина Н.В. Формирование педагогической направленности студентов в процессе изучения педагогики и психологии. Психология и педагогика. Л.: ЛГУ. 1975. 240 с.
2. Савченко О. Новий етап розвитку шкільної освіти і підготовка майбутнього вчителя. Шлях освіти. 2003. № 2. 6 с.
3. Хомич Л.О. Сучасні підходи до підвищення ефективності професійної підготовки вчителя. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. праць/НАПНУ. Від-ня проф. освіти і освіти дорослих, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. 2013. С. 312-318.